

EKI proiektua

Hezkuntza-paradigma berri baterako tresna

Oinarrizko gaitasunak, ipar eta gailur

Bost dira Euskal Curriculumaren eta EKI proiektuaren hezkuntza-eredu berriaren bereizgarri nagusiak.

Batetik, ikaslearen irteera-profilean oinarritutako curriculumak jartzen du helburu gisa, eta horretarako oinarrizko kompetentziak hartzen ditu “ipar eta gailur” modura. Bizitzarako ezinbestekoak diren eta bizitzako egoera guztietarako baliagarriak diren kompetentzia orokorrak edo metadiziplinarrak zehazten ditu, oinarrizko hezkuntza osoko irteera-profilearen giltzarri gisa. Honako hauek dira oinarrizko gaitasun horiek:

- Ikasten eta pentsatzen ikasi;
- Komunikatzen ikasi;
- Elkarbizitzen ikasi;
- Norbera izaten ikasi;
- Egiten eta ekiten ikasi.

Oinarrizko kompetentzia horiek “ezberdinak dira, baina batera doaz”, azaldu zuen Garagorrik. Halaber, oinarrizko gaitasun horiez gain, badira ikas-arloekin lotutako beste kompetentzia batzuk:

- Hizkuntza eta literatura;
- Musika eta dantza;
- Plastika eta ikus adierazpena;
- Gorputz hezkuntza;
- Matematika;
- Teknologia;
- Naturaren zientziak;
- Gizarte zientziak.

“Oinarrizko kompetentzia hauek ez dute izaera propiorik, ezin dira ebaluatu baldin eta ez badira lantzen arloen bidez. Oinarrizko kompetentzia orokorrak arlo guztietan uztarturik garatzen dira, eta alderantziz, oinarrizko kompetentzia espezifikoak garatzeko gaitasun orokorrekin uztartu behar dira. Prozesu horren bidez lortzen da Europak oinarrizko kompetentzietan eskatzen duena betetzea”, azaldu zuen Garagorrik.

Bigarrenik, Euskal Curriculumaren kultur ibilbidean oinarrituta dago EKI proiektua. Hortaz, ikasmaterialetan dimentsio ezberdinak uztartzen ditu: dimentsio europar eta unibertsala (ikasleak Euskal Herrian eta munduan bizitzeko prestatu behar ditu); curriculum ofiziala, derrigorrezkoa; berariazko Euskal Curriculum oinarrizko eta komuna (EAE, Nafarroa eta Ipar Euskal Herria kontuan hartzen dituenak); eta lekuan lekukoa.

Zertarako (hezkuntza ereduak) eta zer (Euskal Curriculumak) irakatsi ez ezik, nola irakatsi ere garrantzitsua da. Integrazioaren pedagogiaren aldeko hautua egin du EKIk. “Oinarrizko

konpetentziak praktikara eramateko saiakera handia egin dugu lehen aldiz. Edukiak baliabide gisa eta funtzionaltasun batekin landuko ditu ikasleak, bizitzan erabiltzeko. Hori oso urrats handia da”, Garagorriren hitzetan. Ikaslea bizitzako egoera eta eremu guztietan (pertsonalean, sozialean, lanekoan, akademikoan...) eraginkortasunez jarduteko prestatzea da helburua. Horretarako, ikasleak ezagutzak (kontzeptuzkoak zein prozedurazkoak) barneratzea beharrezkoa da, baina ikuspegi akademikoa ez da nahikoa EKI proiektuaren pedagogoen iritziz. Halaber, ikaslea bere ikaskuntza prozesuaren eragile nagusia izatea eta era aktiboan jardutea eskatzen du, ikuspegi eraikitzailea barneratzen du, baina hori ere ez da nahikoa.

Konpetentzietan oinarritutako curriculumaren ikuspegitik, ikasleak dituen ezagutza akademikoak eta ikasteko prozedurak modu integratu batean eta era guztietako egoeretan mobilizatzea eta transferitzen ikastea da EKI proiektuaren bereizgarri nagusia. “Integrazioaren pedagogian, ikuspegi sozio-eraikitzailea lehenesten da”, azaldu zuen Garagorrik: “Ikaskuntzaren dimentsio soziala barneratzen du (ikasleak lankidetzan ikasten du), ikaskuntzaren dimentsio eraikitzailea (ikasleak ezagutzen duenetik abiatuz, ezagutza berriak eraikitzen ditu), eta ikaskuntzaren dimentsio interaktiboa (ikasleak testuinguru eta bizitza eremu jakin bateko egoeretan jardunez ikasten du). Hirugarren dimentsio horretan dago EKIren ekarpen berritzaileetako bat”.

Prozedura metadiziplinarrak arlo guztietan integratzen dituen curriculumak da EKI proiektuaren laugarren bereizgarri nagusia. “Gure hautu pedagogikoa konpetentzietan oinarritutako hezkuntza denez, ‘egiten eta ekiten ikastea’ jarri dugu gure prozedura metadiziplinarren proposamenaren erdigunean. Egiten eta ekiten jakiteko, jakina, ikasten eta pentsatzen jakin behar da, informazioa jasotzen, ulertzen eta baloratzen jakin behar da, ideiak sortzen jakin behar da, baina baita elkarrekin bizitzen eta norbera izaten ere”. Hortaz, EKI proiektuko ikasmaterialetan, oinarritzko gaitasun bakoitzaren urratsak eta etekinak zehaztu dituzte, eta ikas-arlo guztietan uztartu dituzte. “Oso ekarpen interesgarria iruditzen zaigu, oinarritzko konpetentzia metadiziplinarrak uztartzeko prozedura metadiziplinarrak tresna oso garrantzitsuak dira”.

Azkenik, euskara ardatz hartuta, eleaniztasuna bideratu eta IKT konpetentzia arlo guztietan integratzen duen curriculumak bultzatzen du EKIk. “Komunikazioa oso esparru berezia da, eta oso inportantea. Komunikazioaren bidez adierazten ditugu beste elementu guztiak: pentsatzen dakigula, elkarrekin bizitzen dakigula, arloetako ezagutza.... Baina aldi berean, horiek bideratzeko bidea ere komunikazioa da. Azken batean, ibaiak ura darama baina ubide bat dauka. Ubide hori da komunikazioa. Prozedura metadiziplinarretan ez dugu komunikaziorako atal bat sortu, baizik eta oinarritzko konpetentzia bakoitzean txertatuta dago modu zeharkakoan.

Elementu guztiak uztartzen ditu, euskara ardatz duela: komunikazio digitala, hizkuntzen curriculum integratua...”. Hizkuntzak eta literatura arloko oinarritzko konpetentziak eta arloko konpetentziak hiru eletrako (euskara, gaztelania, ingelesa) komunak dira, eta hirurak modu osagarrian dihardute. Eta bestetik, konpetentzia linguistikoaren eta konpetentzia digitalen garapena ikas-arlo guztietan integratzen da, beste oinarritzko konpetentzia orokorrak bezala. “Lehen aldia da IKTko konpetentzia arlo bakoitzaren konpetentziaren zerbitzura jartzen dela, eta aldi berean, arloaren lanketak IKTko gaitasunari ere ekarpena egiten dio”, nabarmendu zuen Xabier Garagorrik.

“LOMCEk dioena jasotzen du, eta gehiago ere bai”

EKI proiektua Espainiako Gobernuak LOMCEren bidez ezarri nahi duen hezkuntza erreformaren espirituarekin nola uztartzen den galdetu zioten Xabier Garagorri, Gasteizko Europa Jauregian egindako aurkezpenean. Bien arteko ezberdintasunak “begibistakoak” direla erantzun zuen, baina hala ere, EKIk LOMCEren ideia nagusiak jasotzen dituela zehaztu zuen. “Ikaslearen irteera-profilari dagokionez, LOMCEk ez du LOEko planteamendua aldatzen. Elkarbizitzari ematen diote garrantzi handiena, baina LOMCEn irteera-profila oinarrizko hezkuntzaren funtzio nagusi batean zentratzen da: lan mundurako prestatzea. Gure planteamenduan ez dugu esaten ezezkorik, hori ere badago gurean, baina baita elkarrekin bizitzeko eta bizitzaren egoera pertsonal eta sozialari aurre egiteko gaitasuna ere. LOMCEren planteamendua izugarri murriztailea iruditzen zaigu; guk hori jasotzen dugu, eta gehiago ere bai”.

Euskal Curriculumaren kultur ibilbidean oinarrituta egoteak ere ez luke arazorik sortu behar. “Jakin badakigu hezkuntzaren funtzioa gizarteratzea eta elementu komunak sortzea dela. Curriculumaren funtzioa hori da. Haiek euren lekutik ikusten dute, eta guk guretik. Noizbait hasiko balira esaten zein den Espainiako curriculum berariazkoa, eskertuko nuke, a ze lasaitasuna hartuko luketen beraiek eta guk!”, esan zuen Garagorrik. “Gai honek ere badu bere mamia Extremaduran, Andaluzian edota Murtzian, han ere badituzte berariazko curriculumak. Hortaz, lasaituko nintzateke noizbait iritsiko balira behetik gorako planteamendu batera: komunitate bakoitzak esan dezala curriculumari dagokionez zeintzuk diren berariazkoak, eta beharbada behetik gorako ibilbide horretan aurkituko ginateke; azken batean, curriculumaren portzentaia handi-handi bat komuna da, unibertsala delako”. Bestalde, oinarrizko konpetentzien alorrean “kontraesan handia” ikusten du LOMCEn. “Oinarrizko konpetentzia tronkalak eta espezifikoak bereizten dituzte. Batzuk lehen mailakoak eta besteak bigarren mailakoak al dira? Batzuk besteak baino inportanteagoak al dira? Niretzat, ikaragarritzko kontraesana da, oinarrizko konpetentzia guztiak direlako bizitzarako ezinbestekoak”.

Azkenik, LOMCEren hautu pedagogikoarekin inguruko zalantzak agertu zituen Xabier Garagorrik. “Beldur naiz hartuko duten hautu pedagogikoa ez dela izango konpetentzietan eta integrazioan oinarritutakoa, estandarretan oinarritutakoa baizik, helburu operatiboetan eta abar”.

EKI PROIEKTUAREN SEI IKAS-ARLOETAKO OINARRIZKO KONPETENTZIAK

LENGUA CASTELLANA Y LITERATURA / EUSKARA ETA LITERATURA / ENGLISH / GIZARTE ZIENTZIAK / MATEMATIKA / NATURAREN ZIENTZIAK